

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Sen v Headley z hlediska romanistického

JUDr. Radek Černoch
Katedra dějin státu a práva

Zápatí prezentace

Osnova - *Sen v Headley* z hlediska romanistického

- 1) Úvod - Římské právo v Anglii
- 2) *Sen v Headley* - skutkový stav
- 3) *Sen v Headley* - právní posouzení
- 4) *Mortis causa donatio*
- 5) *Quarta Falcidia*

1) Úvod - Římské právo v Anglii

- Obecně: Recepce jen okrajově

V.

- Vysoká míra podobnosti některých institutů:
nezávislý paralelní vývoj či přeci jen recepce?

2a) *Sen v Headley* - zúčastněné osoby

- Vivian "Bob" Hewett: *intestatus*
- John Tanfield Headley: *defendant, respondent*
synovec, získal majetek
- Margaret Queenie Sen: *plaintiff, appellant*
...their relationship ... could not have been closer if they had actually been husband and wife...

2b) *Sen v Headley* - okolnosti

- Hewett: neoperabilní rakovina slinivky, hospitalizace
- Sen: denně návštěvy, péče o dům (dříve tam bydlela), stále klíče
- Hewett sdělil Sen 3 dny před smrtí, že:
 - 1) dům s vybavením je její
 - 2) sama má klíče
 - 3) doklady jsou ve skříňce+ podstrčil jí *...key to the locked steel box in which the title deeds to the house were kept...*

3a) *Sen v Headley - Deathbed gifts, 3 requirements*

- vyhlídka smrti, netřeba však její nezvratné očekávání
„...in contemplation, although not necessarily in expectation, of impending death...“
- vázanost účinků darování výlučně na smrt dárce
„...absolute and perfected only on the donor's death...“
- odevzdání předmětu daru či dokumentů dosvědčujících vlastnický nárok, a to způsobem rovnajícím se předání vlastnického práva, nikoliv pouhé držby
„...delivery of the subject matter of the gift, or the essential indicia of title thereto, which amounts to a parting with dominion and not mere physical possession over the subject matter...“

3b) *Sen v Headley* - rozhodnutí soudů

■ 3 Requirements:

- 1) Očekávání smrti... *ok*
- 2) Smrt nastala... *ok*
- 3) Odevzdána *indicia*... ?
 - instrukce a podstrčení klíčů... ne, odvolací jednomyslně *ok*

■ Další aspekty:

- může být předmět *m. c. donationis* nemovitost?... *ok*
- v tomto případě šlo o neregistrovanou nemovitost, mohlo by však jít i o registrovanou?...
 - asi *ok* (narozdíl od § 2063 i. f. NOZ)

4a) *Mortis causa donatio* - římskoprávní kořeny

- Singulární sukcese
- 2 stranné => nabídka a přijetí
- 2 *requirements*
 - vyhlídka smrti
 - vázanost na smrt dárce
- Lze darovat i nemovitost
- Někdy lze žádat zpět, a to:
 - *vindicazione*
 - *a. fiduciae*
 - *c. ob causam datorum*
- Za Iustiniana velmi blízké odkazům

4b) *Mortis causa donatio* - I 2, 7, 1

- ***Mortis causa donatio est, quae propter mortis fit suspicionem***, cum quis ita donat, ut, si quid humanitus ei contigisset, haberet is qui accepit: sin autem supervixisset qui donavit, reciperet, vel si eum donationis poenituisset aut prior decesserit is cui donatum sit. hae mortis causa donationes ad exemplum legatorum redactae sunt per omnia. nam cum prudentibus ambiguum fuerat, utrum donationis an legati instar eam obtinere oporteret, et utriusque causae quaedam habebat insignia et alii ad aliud genus eam retrahebant: a nobis constitutum est, ut per omnia fere legatis connumeretur et sic procedat, quemadmodum eam nostra formavit constitutio. et in summa mortis causa donatio est, cum magis se quis velit habere, quam eum cui donatur, magisque eum cui donat, quam heredem suum. sic et apud Homerum Telemachus donat Piraeo.

4c) *Mortis causa donatio* - vývoj v Anglii

- Franciszek Longchamps de Bérier: výpůjčka z ŘP
- Henry de Bracton: *De legibus et consuetudinibus Angliae*
„*De donationibus inter mortuos et mortis causa*“
- *3rd requirement* (odevzdání) plně až v právu anglickém
- Nemovitosti/pozemky lze až od rozhodnutí *Sen v Headley*
- netřeba akceptace (Sen nevěděla o odevzdání) =>
patrně může být obdarována i osoba bez způsobilosti

5) *Quarta Falcidia*

- 40 př. n. l., *m. c. donationes* za Septimia Severa
- Dům v Londýně
 - £315,000
 - honosný (Andrew Borkowski: „*valuable*“)
 - *Sen v Headley*: ... *freehold house...*, *a substantial, detached...*
 - věkem zchátralý (... *dilapidated condition...*)
 - *Sen v Headley*: ... *principal asset of an estate...*
 - Andrew Borkowski: *donor's major asset*
- V rozsudku nezkoumáno
- Franciszek Longchamps de Bérier implicitně:
QF se neuplatní.

Shrnutí

- *M. c. donatio => deathbed gifts*
- Argumentace odvolacího soudu začíná I 2, 7, 1
- Odlišnosti:
 - potřeba odevzdání
 - netřeba akceptace
 - pozemky teprve *Sen v Headley*
 - *QF* není

Výběr z pramenů a literatury

- *Sen v Headley [1991] EWCA Civ 13 (28 February 1991)* [online]. [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/1991/13.html>
- BORKOWSKI, Andrew. *The Law of Donatio Mortis Causa*. Reprinted. Oxford : Oxford University Press, 2005. xiv+181 p. ISBN 1-85431-938-8.
- BÉRIER, Franciszek Longchamps de. *Law of Succession. Roman Legal Framework and Comparative Law Perspective*. Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2011. 290 p. ISBN 978-83-264-1468-8.

gratias vobis...